

Нотаріальний процес: теорія і практика. Концепції вчених з удосконалення законодавства про нотаріат

Дана наукова праця є комплексним науково-практичним дослідженням, у якому проаналізовані новели Законопроєкту № 5644 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення регулювання нотаріальної діяльності», зокрема, щодо організації нотаріату, розширення повноважень нотаріусів та процедури вчинення певних нотаріальних проваджень. Також вченими висловлені обґрунтовані думки щодо удосконалення чинної редакції Закону України «Про нотаріат» та актів, які передбачають необхідність запровадження в Україні е-нотаріату, оскільки такі акти потребують істотного вдосконалення та лише після їх публічного обговорення і схвалення вони можуть бути запроваджені у законодавство про нотаріат. Також запропонований аналіз міжнародних договорів, конвенцій, які мають вплив на нотаріальну діяльність і після вступу України до ЄС наберуть для України законну силу, зокрема, проаналізовано Регламент № 650 /2012 Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 р. Значну увагу авторами присвячено діяльності нотаріуса при реалізації особами цивільного, сімейного, спадкового права, а також комплексним нотаріальним процесуальним правовідносинам та становленню і розвитку науки про транснаціональний нотаріальний процес. В роботі проаналізовано й особливості вчинення окремих нотаріальних дій в умовах воєнного стану.

Ця монографія буде цікавою як самим авторам монографії, розробникам законопроєктів, які займаються дослідженням проблем організації нотаріату та нотаріального процесу, а й широкому колу фахівців, які у своїй практичній діяльності стикаються із проблемами нотаріального посвідчення певних видів правочинів, зокрема, суддям, адвокатам, нотаріусам, а також і викладачам, аспірантам, студентам, які бажають розширити ти свої знання у даній сфері.

Центр правових досліджень фурси
Серія «Процесуальні науки»

**НОТАРІАЛЬНИЙ ПРОЦЕС:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Концепції вчених з удосконалення
законодавства про нотаріат**

Монографія

УДК 347.961(075.8)

Н85

Рекомендована до друку
Правлінням ГО «Центр правових досліджень Фурси»
(протокол № 3 від 17.03.2023 р.)

Рецензенти:

Дзера О.В., доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Академії правових наук України, заслужений юрист України.

Мальський М.М., доктор юридичних наук, професор Європейського Центру Варшавського університету, адвокат, партнер юридичної фірми Kocharński & Partners (м.Варшава), почесний консул Австрії у Львові.

Явор О.А., докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри цивільного права № 2 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Авторський колектив:

Фурса С.Я., Фурса Є.І. – Глава 1 Розділ 1; *Крижевська О.О.* – Глава 2 Розділ 1; *Фурса С.Є.* – Глава 3 Розділ 1; *Дякович М.М.* – Глава 4 Розділ 2; *Зайка Ю.О.* – Глава 5 Розділ 2; *Кіріак О.В.* – Глава 6 Розділ 2; *Кухарев О.Є.* – Глава 7 Розділ 3; *Гончарова А.В.* – Глава 8 Розділ 3; *Бандура С.О.* – Глава 9 Розділ 3.

Усі наукові доробки подано у авторській редакції.

Н85

Нотаріальний процес: теорія і практика. Концепції вчених з удосконалення законодавства про нотаріат. Монографія. / За заг. ред. докторки юридичних наук, професорки, заслуженої юристки України Фурси С.Я., Київ: Алерта, 2023. 364 с.

ISBN 978-617-566-765-1

Дана наукова праця є комплексним науково-практичним дослідженням, у якому проаналізовані новели Законопроекту № 5644 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення регулювання нотаріальної діяльності», зокрема, щодо організації нотаріату, розширення повноважень нотаріусів та процедури вчинення певних нотаріальних проваджень. Також вченими висловлені обґрунтовані думки щодо удосконалення чинної редакції Закону України «Про нотаріат» та актів, які передбачають необхідність запровадження в Україні е-нотаріату, оскільки такі акти потребують істотного вдосконалення та лише після їх публічного обговорення і схвалення вони можуть бути запроваджені у законодавство про нотаріат. Також запропонований аналіз міжнародних договорів, конвенцій, які мають вплив на нотаріальну діяльність і після вступу України до ЄС наберуть для України законну силу, зокрема, проаналізовано Регламент № 650 /2012 Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 р. Значну увагу авторами присвячено діяльності нотаріуса при реалізації особами цивільного, сімейного, спадкового права, а також комплексним нотаріальним процесуальним правовідносинам та становленню і розвитку науки про транснаціональний нотаріальний процес. В роботі проаналізовано й особливості вчинення окремих нотаріальних дій в умовах воєнного стану.

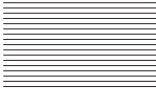
Ця монографія буде цікавою як самим авторам монографії, розробникам законопроектів, які займаються дослідженням проблем організації нотаріату та нотаріального процесу, а й широкому колу фахівців, які у своїй практичній діяльності стикаються із проблемами нотаріального посвідчення певних видів правочинів, зокрема, судям, адвокатам, нотаріусам, а також і викладачам, аспірантам, студентам, які бажають розширити ти свої знання у даній сфері.

УДК 347.961(075.8)

ISBN 978-617-566-765-1

© Фурса С.Я., 2023

© Видавництво «Алерта», 2023

Передмова 7

**РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ
З УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА
ПРО НОТАРІАТ ТА ТЕОРІЇ
НОТАРІАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ** 11

**Глава 1. Концептуальний аналіз законопроекту № 5644
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
щодо удосконалення регулювання нотаріальної діяльності»
(Фурса С.Я. Фурса Є.І.)** 11

1.1. Аналіз Пояснювальної записки до Законопроекту № 5644. . . 13

1.2. Чи обгрутованою є концепція з передачі значних
повноважень від Міністерства юстиції України
до Нотаріальної палати України з здійснення контролю
за організацією та нотаріальною діяльністю,
підвищенням професійного рівня нотаріусів
та дотримання правил етики? 29

1.3. Нові повноваження нотаріусів та їх доцільність 32

1.4. Вплив недосконалої нотаріальної процедури на охорону
прав суб'єктів цивільних відносин та відповідальність
нотаріусів 41

**Глава 2. Суб'єкти нотаріальних процесуальних
правовідносин : актуальні питання та необхідність
законодавчої регламентації (Крижевська О.О.)** 59

2.1. Загальні положення про суб'єктів нотаріальних
процесуальних правовідносин та необхідність їх
регламентації в законодавстві про нотаріат. 59

- 2.2. Нотаріус як обов'язковий суб'єкт нотаріальних процесуальних правовідносин. 62
- 2.3. Особи, які беруть участь у нотаріальному провадженні: теоретичні підходи та законодавче регулювання. 70
- 2.4. Особи, які сприяють нотаріусу у вчиненні нотаріального провадження: актуальні питання. 90

Глава 3. Наука про транскордонний нотаріальний процес та її значення для України до і після вступу до ЄС (Фурса Є.Є.)

(на прикладі реалізації Регламенту ЄС № 650/2012 Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 р. щодо юрисдикції, застосовуваного права, визнання та виконання рішень та прийняття і виконання аутентичних документів у спадкових справах та про створення Європейського спадкового сертифікату). . . 111

- 3.1. Транскордонний нотаріальний процес як правова наука. . . 111
- 3.2. Транскордонні нотаріальні відносини і їх безпеки та застереження правопорушень 113
- 3.3. Аналіз судової справи з посвідчення заповіту громадянкою Польщі щодо її нерухомого майна, яке знаходилось на території Німеччини 121
- 3.4. Значення Регламенту № 650/2012 для України після її вступу до ЄС 130
- 3.5. Європейське свідоцтво про спадщину і перспективи його застосування в Україні. 139

РОЗДІЛ II. МАТЕРІАЛЬНІ І ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. 149

Глава 4. Нотаріус в Україні та реалізація ним цивільного законодавства про власність (Дякович М.М.) 149

- 4.1. Юридичний супровід правочинів (договорів) нотаріусом: актуальні питання законодавства про нотаріат. 149

4.2. Поняття та підстави виникнення спільної власності	154
4.3. Володіння, користування, розпорядження майном, яке перебуває у спільній сумісній власності: судова практика та законодавча регламентація	161
4.4. Спільна сумісна власність подружжя і розпорядження нею, власність кожного із подружжя: теорія, судова практика та її вплив на вдосконалення законодавства	166
4.5. Шлюбний договір: нотаріальна та судова практика.	194
4.6. Державна реєстрація речових прав: деякі законодавчі суперечності та необхідність їх усунення	220

**Глава 5. Особливості вчинення окремих
нотаріальних дій в умовах воєнного стану**

(Зайка Ю.О.)	229
5.1. Посвідченні заповіту	229
5.2. Посвідчення спадкового договору	243
5.3. Посвідчення договорів про управління майном	255

**Глава 6. Особливості гарантування речових прав
на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені
в майбутньому у контексті діяльності нотаріусів**

(Кіріак О.В.)	265
6.1. Пошук способів і засобів гарантування речових прав на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені у майбутньому: виклики сьогодення	265
6.2. Нормативно-правове забезпечення першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності в Україні: науковий аналіз	269
6.3. Нотаріальне посвідчення договорів про відчуження об'єктів незавершеного будівництва: актуальні питання	281

**РОЗДІЛ III. УДОСКОНАЛЕННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ СПАДКОВОГО ПРОЦЕСУ 289**

**Глава 7. Удосконалення процедури нотаріальних
проваджень щодо спадкування майна
(Кухарев О.Є.) 289**

7.1. Проблеми здійснення спадкових прав та видачі
нотаріусами свідоцтв про право на спадщину
в умовах воєнного стану 289

7.2. Нотаріальне провадження щодо поділу
та перерозподілу спадщини 302

**Глава 8. Договори між спадкоємцями щодо розподілу
спадщини: актуальні питання та необхідність
вдосконалення матеріального та процесуального
законодавства, яке їх регламентує
(Гончарова А.В.) 321**

8.1. Передумови сприйняття договорів щодо розподілу
спадщини 321

8.2. Класифікація і посвідчення правочинів та договорів,
які передують розподілу спадщини і впливають
на розміри часток в спадщині. 327

8.3. Правочини та договори щодо зміни черговості
отримання права на спадщину та про зміну розміру
частки у спадщині 338

8.4. Договір щодо поділу або перерозподілу спадкового
майна. 343

**Глава 9. Визнання на території України довіреностей,
посвідчених за кордоном: актуальні питання нотаріальної
практики та необхідність законодавчої регламентації
(на прикладі нотаріально посвідчених довіреностей в Іспанії)
(Бандура С.О.) 358**

Наукове видання

Серія «Процесуальні науки»

НОТАРІАЛЬНИЙ ПРОЦЕС: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

**Концепції вчених з удосконалення
законодавства про нотаріат**

Монографія

Відповідальний за випуск
Обкладинка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексеев

Підписано до друку 30.03.2023. Формат 60x84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний. Умовн. Друк. арк. 21,16.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223–15–25, (099) 607-97-62.

Е-mail: alerta.pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: alerta.kiev.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002

Книги, які можуть вас зацікавити

Зразки заповнення посвідчувальних написів і свідочств нотаріуса

Криміналістична характеристика та основи організації розслідування провокації підкупу

Заповіти: зразки нотаріальних документів

Цивільний кодекс України. Алерта

Використання конфіденційного співробітництва у кримінальному провадженні

Приватно-правові засади захисту прав людини у соціальній державі

Перейти до галузі права
Нотаріальне право

[Перейти на сайт](#) →